

UZASADNIENIE

do rozporządzenia nr 4/2007 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 6 listopada 2007 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „TYWA” w Gryfinie

Podstawą do wydania ww. rozporządzenia jest, zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) wniosek właściciela ujęcia wody podziemnej „TYWA” w Gryfinie – Gminy Gryfino złożony przez działające w jego imieniu Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gryfinie. Przedmiotowy wniosek obejmuje następujące dokumenty:

- „Wniosek o ustanowienie strefy ochronnej dla ujęcia wody podziemnej „TYWA” w Gryfinie” opracowany w 2007 r.,
- Dokumentacja hydrogeologiczna ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w miejscowości Gryfino, z 1969 r., zatwierdzona przez Prezesa Centralnego Urzędu Geologii decyzją z dnia 9.09.1969 r., znak: KDH/013/3046/M/69,
- Aneks do dokumentacji hydrogeologicznej ustalający wydajność eksploatacyjną studni zastępczej Nr 3a wchodzącej w skład ujęcia komunalnego „TYWA” w Gryfinie z 1990 r., zatwierdzony przez Wojewodę Szczecińskiego decyzją z dnia 12.10.1990 r., znak: OS-10/8530-2/22/90,
- Aneks do dokumentacji hydrogeologicznej ustalający wydajność eksploatacyjną studni zastępczej Nr 4a wchodzącej w skład ujęcia komunalnego „TYWA” w Gryfinie z 1993 r., zatwierdzony przez Wojewodę Szczecińskiego decyzją z dnia 24.12.1993 r., znak: OS-10/7520-2/15/93,
- Aneks do dokumentacji hydrogeologicznej ustalający wydajność eksploatacyjną studni zastępczej Nr 2a wchodzącej w skład ujęcia komunalnego „TYWA” w Gryfinie z 1997 r., zatwierdzony przez Wojewodę Szczecińskiego decyzją z dnia 21.05.1997 r., znak: OSB-12/7521/6/97,
- Aneks do dokumentacji hydrogeologicznej ustalający wydajność eksploatacyjną studni nr 6 wchodzącej w skład miejskiego ujęcia wody podziemnej „TYWA” w Gryfinie z 1997 r., zatwierdzony przez Wojewodę Zachodniopomorskiego decyzją z dnia 31.10.2000 r., znak: OSR-G4-7441/12/2000,
- Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej ustalający zasoby eksploatacyjne studni nr 1a i 5a na ujęciu wody podziemnej „TYWA” w Gryfinie z 2000 r., przyjęty przez Marszałka Zachodniopomorskiego zawiadomieniem z dnia 18.01.2007 r., znak: DOŚ.III.ZN-7521/1/2007,
- Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wód podziemnych „TYWA” w Gryfinie opracowany w styczniu 2006 r., przyjęty przez Marszałka Zachodniopomorskiego zawiadomieniem z dnia 3.04.2006 r., znak: DOŚ.II.ZN-7521/3/2006.

Strefa ochronna wokół komunalnego ujęcia wody podziemnej „TYWA” zlokalizowanego w Gryfinie została ustanowiona przez Wojewodę Szczecińskiego decyzją z dnia 28.09.1995 r., znak: OSB-9/622/12/95 na podstawie przedłożonego projektu strefy ochronnej przedmiotowego ujęcia opracowanego w 1995 r. Powyższa decyzja została wydana na okres 10 lat, z uwagi na przepis art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne (Dz. U. Nr 228, poz. 2259) strefa ochronna ustanowiona tą decyzją zachowała ważność i obecnie obowiązuje bezterminowo.

Dla właściwej ochrony zasobów wodnych oraz zapewnienia odpowiedniej jakości ujmowanej wody dla zaopatrzenia ludności konieczna jest zmiana zasięgu granicy terenu ochrony pośredniej oraz zakazów, zobowiązań i ograniczeń wprowadzonych ww. decyzją na terenie wymienionej strefy ochronnej zgodnie z ustaleniami zawartymi w opracowanym w 2006 r. „Dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wód podziemnych „TYWA” w Gryfinie określającym zasięg strefy ochronnej ujęcia”, przyjętym bez zastrzeżeń przez Marszałka Zachodniopomorskiego zawiadomieniem z dnia 3.04.2006 r., znak: DOŚ.II.ZN-7521/3/2006. Uzasadnione jest zatem zniesienie obecnie istniejącej strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „TYWA” w Gryfinie i ustanowienie dla tego ujęcia nowej strefy ochronnej.

Ustanowienie terenu ochrony pośredniej podlega ocenie hydrogeologicznej, opartej na obliczeniach i badaniach, zmierzających do określenia obszaru, na którym czas migracji potencjalnych zanieczyszczeń do ujęcia jest mniejszy od 25 lat.

Na obszarze na którym zlokalizowane jest ujęcie wody podziemnej użytkowej poziom wodonośny zagrożony jest zanieczyszczeniem ponieważ pozbawiony jest on warstwy w postaci nadkładu izolacyjnego, a zwierciadło wód podziemnych zalega płytko pod poziomem terenu.

Biorąc pod uwagę warunki hydrogeologiczne (płytkie zaleganie wodonośna pozbawionego nadkładu izolacyjnego, znaczny zasięg leja depresyjnego wywołanego eksploatacją ujęcia) czas pionowej filtracji do warstwy wodonośnej jest mniejszy od 25 lat, a więc od czasu wymiany wód w warstwie, jaki jest przyjmowany dla zasięgu terenu ochrony pośredniej. Przy stwierdzonym braku występowania utworów słabo przepuszczalnych w nadkładzie warstwy wodonośnej zasięg terenu ochrony pośredniej należy wyznaczyć w oparciu o czas przepływu poziomego, bez uwzględnienia czasu filtracji pionowej jako czynnika umożliwiającego ograniczenie tego zasięgu.

Szczegółowe uzasadnienie treści rozporządzenia w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „TYWA” w Gryfinie przedstawia się następująco:

1. Uzasadnienie dotyczące terenu ochrony bezpośredniej.

1.1. Zgodnie z art. 53 ustawy - Prawo wodne na terenie ochrony bezpośredniej strefy ochronnej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Przepisy ww. artykułu są bezwzględnie obowiązujące i nie podlegają modyfikacjom. W związku z powyższym zaproponowano ustawowe brzmienie zapisów dotyczących zakazów na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia jak i sposobu jego ogrodzenia.

Granica terenu ochrony bezpośredniej nie przebiega przez wody powierzchniowe, dlatego też zrezygnowano z tego zapisu.

1.2. Zrezygnowano z zapisu dotyczącego odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody. Na terenie ochrony bezpośredniej brak jest urządzeń sanitarnych. Ścieki socjalno bytowe powstające na stacji uzdatniania wody odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego. Stacja uzdatniania wody oraz zbiornik bezodpływowy położone są na działce 153 obręb Gryfino 5 poza wygrodzonym terenem ochrony bezpośredniej.

2. Uzasadnienie dotyczące terenu ochrony pośredniej.

2.1. Przy zakazie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi wprowadzono wyjątek dotyczący możliwości wprowadzenia do wód lub do ziemi: oczyszczonych wód opadowych i roztopowych, wód opadowych i roztopowych, które mogą być wprowadzane do wód i do ziemi bez oczyszczenia oraz oczyszczonych ścieków pochodzących ze stacji uzdatniania wody.

Zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006r. (Dz. U. Nr 137, poz. 984) w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, wody opadowe i roztopowe ujęte w szczelne, otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne pochodzące z powierzchni innych niż z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, portów, lotnisk, miast, budowli kolejowych, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych klasy G, z parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha oraz z powierzchni szczelnej obiektów magazynowania i dystrybucji paliw, mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi bez oczyszczenia. Uwzględniając powyższe dopuszczono wprowadzenie tych wód na terenie ochrony pośredniej tego ujęcia.

Dopuszczenie wymienionego wyjątku na terenie ochrony pośredniej nie będzie stanowić zagrożenia dla jakości ujmowanych wód oraz wpłynie na zwiększenie zasilania użytkowego poziomu wodonośnego.

- 2.2. Zakaz odnośnie *rolniczego wykorzystania ścieków* jest konieczny dla zapewnienia odpowiedniej jakości wód podziemnych ujmowanych na ujęciu. Rolnicze wykorzystanie ścieków powoduje, iż na dużych obszarach wody podziemne, w wyniku infiltracji ścieków, zanieczyszczane są przede wszystkim przez azotany, siarczany, chlorki oraz inne substancje zawarte w ściekach.
- 2.3. Zakaz stosowania nawozów wprowadzono ze względu na zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotowymi i dotyczy nawozów naturalnych i mineralnych. Na terenie strefy ochronnej dopuszczono stosowanie nawozów organicznych, tj. nawozów wyprodukowanych z substancji organicznej lub z mieszanin substancji organicznych, w tym kompostów, także wyprodukowanych przy udziale dżdżownic, ponieważ ze względu na swój skład nie stanowią znacznego zagrożenia dla jakości wód podziemnych.
- 2.4. Zakaz *stosowania środków ochrony roślin za wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody* wprowadzono uwzględniając występowanie na obszarze strefy ochronnej terenów upraw rolniczych. Zakaz ten ma na celu stosowanie tylko środków dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody.
- 2.5. Przy proponowanym zapisie zakazu *lokalizowania składowisk odpadów* zakazano, lokalizowania składowisk odpadów w sposób ogólny, bez wskazywania określonego typu składowisk. Wpływ składowisk odpadów na jakość wód podziemnych jest zwykle wyraźny zarówno w zakresie zmian składu chemicznego, jak też w postaci skażeń bakteriologicznych.
- 2.6. Spośród substancji zanieczyszczających wody podziemne, najbardziej toksyczny charakter mają substancje promieniotwórcze zagrażające zdrowiu ludzkiemu, nawet gdy występują w nieznacznych ilościach, dlatego też wprowadzono zakaz *przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych*.
- 2.7. Zakaz *lokalizowania zakładów przemysłowych* zaproponowano z uwagi na powstające w tych zakładach ścieki oraz odpady poprodukcyjne, mogące stanowić zagrożenie dla jakości wód podziemnych.
- 2.8. Zakaz *lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt* zaproponowano, ponieważ powstająca w tych obiektach duża i skoncentrowana ilość odchodów zwierzęcych może powodować zanieczyszczenie wód podziemnych o znacznym zasięgu. Skutkiem skażenia tych wód jest zwykle wzrost zawartości różnych związków azotu, zmiana barwy, zapachu oraz możliwość występowania zanieczyszczeń bakteriologicznych.

2.9. Zakaz *lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu z wyłączeniem naziemnych zbiorników gazu płynnego oraz magazynów butli z gazem płynnym* zaproponowano, ze względu na specyficzne cechy tych substancji, m.in. lepkość, gęstość, rozpuszczalność, odporność na biodegradację, powodujące iż substancje te łatwo przenikają do wód podziemnych i nawet w małych ilościach powodują trwałe skażenie dużych ilości wód podziemnych. Zaproponowany zakaz uniemożliwia lokalizowanie na terenie ochrony pośredniej tego ujęcia wody również stacji paliw. Zgodnie z § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063), stacja paliw płynnych to obiekt budowlany w skład którego mogą wchodzić: budynek, podziemne zbiorniki magazynowe paliw płynnych, podziemne i nadziemne zbiorniki gazu płynnego, odmierzacze paliw płynnych i gazu płynnego, instalacje technologiczne, w tym urządzenia do magazynowania i załadunku paliw płynnych oraz gazu płynnego, instalacje wodno – kanalizacyjne i energetyczne, podjazdy i zadaszenia oraz inne urządzenia usługowe i pomieszczenia pomocnicze.

Wprowadzono wyjątek dotyczący możliwości lokalizowania zbiorników naziemnych gazu płynnego oraz magazynów butli z gazem płynnym ze względu na gospodarstwa indywidualne wykorzystujące gaz do ogrzewania budynków.

2.10. Zaproponowane zakazy *mycia pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi oraz naprawiania i obsługi pojazdów mechanicznych poza terenem zakładów usługowych prowadzących taką działalność na podstawie oddzielnych przepisów* wynikają z faktu zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami ropopochodnymi i detergentami. Dopuszcza się mycie, naprawianie i obsługę pojazdów tylko na terenach zakładów usługowych, posiadających specjalistyczne zabezpieczenia.

2.11. Zaproponowany zakaz *lokalizowania nowych ujęć wody podziemnej* jest konieczny ze względu na ochronę obszaru zasobowego komunalnego ujęcia wody podziemnej "TYWA" w Gryfinie, w obrębie którego formułuje się zasadnicza część zasobów eksploatacyjnych ujęcia. Zasoby te wykorzystywane są w całości przez przedmiotowe ujęcie komunalne, co powoduje brak rezerw zasobowych na tym terenie. Zakaz ten dotyczy lokalizowania nowych ujęć wód podziemnych na terenie strefy ochronnej, nie dotyczy on ujęć istniejących, a więc ich rozbudowy, modernizacji oraz wykonywania studni zastępczych (awaryjnych).

2.12. Zaproponowany zakaz *lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych* wynika z faktu zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych znaczną ilością substancji organicznych oraz bakterii i wirusów. Brak izolacji warstwy wodonośnej powoduje konieczność wprowadzenia tego zakazu.

2.13. Brak izolacji warstwy wodonośnej powoduje konieczność wprowadzenia zakazu *wydobywania kopaliny*. W wyniku ewentualnej eksploatacji ułatwiony byłby dostęp zanieczyszczeń do wód podziemnych.

2.14. Zaproponowany zakaz *wykonywania odwodnień budowlanych* jest konieczny ze względu na ochronę jakości wody oraz wielkości zasobów przedmiotowego ujęcia. Ujmowana warstwa wodonośna jest bardzo podatna na wpływ czynników antropogenicznych z uwagi na brak izolacji, płytko zalegające zwierciadło wody podziemnej o charakterze swobodnym i jej wysoką przewodność.

Wyjątek uczyniono dla odwodnień prowadzonych przy ewentualnej budowie, rozbudowie i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Dopuszczenie wymienionego wyjątku na terenie ochrony pośredniej nie będzie stanowić zagrożenia dla ilości ujmowanych wód ponieważ są to odwodnienia krótkotrwałe, nie powodujące

znacznego obniżenia zwierciadła wód podziemnych, o niewielkim zasięgu oddziaływania. Ponadto dotychczas stosowane odwodnienia nie miały negatywnego wpływu na stan wód podziemnych.

Zgodnie z art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872 z późniejszymi zmianami) projekt przedmiotowego rozporządzenia został uzgodniony z Wojewodą Zachodniopomorskim.